

SENAT RP

ZAPIS STENOGRAFICZNY

Posiedzenie
Komisji Samorządu Terytorialnego
i Administracji Państwowej (175.)
w dniu 11 grudnia 2018 r.

IX kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie „Sprawozdania Rady Ministrów z realizacji ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 w 2017 r.” (druk senacki nr 982).
2. Rozpatrzenie „Informacji dla Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej o funkcjonowaniu Centrów i Klubów Integracji Społecznej w latach 2016–2017” (druk senacki nr 983).
3. Rozpatrzenie „Sprawozdania Rady Ministrów z realizacji ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci w latach 2016–2017” (druk senacki nr 984).

(Początek posiedzenia o godzinie 17 minut 30)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Piotr Zientarski oraz zastępca przewodniczącego Arkadiusz Grabowski)

(Brak nagrania)

Przewodniczący Piotr Zientarski:

...zapoznanie się z trzema sprawozdaniami Rady Ministrów – „Sprawozdaniem Rady Ministrów z realizacji ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 w 2017 r.”; „Informacją dla Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej o funkcjonowaniu Centrów i Klubów Integracji Społecznej w latach 2016–2017” oraz „Sprawozdaniem Rady Ministrów z realizacji ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci w latach 2016–2017”.

Serdecznie witam przybyłego na nasze posiedzenie pana ministra Stanisława Szweda z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, sekretarza stanu w tymże ministerstwie, a także wicedyrektor Departamentu Polityki Rodzinnej, panią Dorotę Gierej, oraz specjalistę w Departamencie Pomocy i Integracji Społecznej w tymże ministerstwie, panią Jolantę Okrzeję. Serdecznie państwu witam.

I, Panie Ministrze, pan ma głos, bardzo proszę.

Przypominam, że informacja i 2 sprawozdania są w posiedzeniu panów senatorów. Są to druki nr 984, 983 i 982.

Tak że bardzo proszę o takie skrótkowe przedstawienie istoty tych sprawozdań i informacji. Bardzo proszę, Panie Ministrze.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Stanisław Szwed:

Dziękuję, Panie Przewodniczący.

Wysoka Komisjo!

Przedstawiam sprawozdanie Rady Ministrów z realizacji ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 w 2017 r. Jak pan przewodniczący już podkreślił, sprawozdanie jest dosyć obszerne i każdy z państwa go ma. Ja zwrócę uwagę może na 3 takie najważniejsze rzeczy.

Pierwsza rzecz to jest to, co zakreśliliśmy sobie w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju: do końca 2030 r. wskaźnik objęcia opieką instytucjonalną dzieci w wieku do lat 3 ma wynieść 33%. No i oczywiście jest pytanie, w jakim momencie jesteśmy. Dzisiaj ten wskaźnik

wzrasta. On w tej chwili, na koniec 2018 r., wynosić będzie prawie 20%, czyli jest progres. A co składa się na ten podwyższony wskaźnik? Przede wszystkim zwiększenie finansowania opieki żłobkowej do lat 3 – ze 150 milionów zł do 450 milionów zł, czyli trzykrotny wzrost nakładów na opiekę nad dziećmi do lat 3. I to jest istotna zmiana. Ten wzrost nakładów powoduje rozwój żłobków, klubów dziecięcych oraz instytucji dziennych opiekunów. To jest, myślę, ważna informacja. I również podtrzymanie w tegorocznym i w przyszłorocznym budżecie państwa tej kwoty, o której wspominałem. Dokonałiśmy też zmian w ustawie, które ułatwiają zakładanie żłobków, ale też wprowadziliśmy obowiązek stosowania norm żywnościowych czy umożliwiliśmy powoływanie przez rodziców rady rodziców, mającej możliwość wglądu do pomieszczeń żłobka i dokumentacji. To są te rzeczy.

Jeśli chodzi o miejsca, to w 2017 r. powstało ponad 8 tysięcy nowych miejsc opieki. Dotychczas powstawało rocznie około 4 tysięcy, czyli jest wzrost o 100%, jeśli chodzi o nowo tworzone miejsca opieki. Przy tym podmioty niegminne utworzyły 57% wszystkich nowych miejsc. Jednocześnie w ramach programu w 2017 r. ponad 40 tysięcy dzieci otrzymało dofinansowanie do pobytu w żłobkach czy w klubach. To, myślę, też jest dobra informacja.

Wiemy, że jeśli chodzi o użłobkowanie w poszczególnych gminach, to było tutaj bardzo krucho. Ponad 60% gmin w Polsce nie miało żadnej opieki żłobkowej. Ta sytuacja teraz ulega zdecydowanej zmianie. Wiemy, że ten odsetek musi wzrastać, i liczymy, że do końca tego roku ten wzrost będzie zdecydowanie większy.

Warto chyba przypomnieć, że na dzień dzisiejszy funkcjonuje ponad 5 tysięcy instytucji opieki. Razem z nianiami rodzice mają do dyspozycji prawie 150 tysięcy miejsc, co oznacza, że prawie 20% dzieci jest objętych tą opieką.

To tyle, jeśli chodzi o taką skrótkową informację dotyczącą sprawozdania Rady Ministrów z realizacji ustawy. Proszę Wysoką Komisję o przyjęcie tej informacji.

(Przewodnictwo obrad obejmuje zastępca przewodniczącego Arkadiusz Grabowski)

Zastępca Przewodniczącego Arkadiusz Grabowski:

Dziękuję, Panie Ministrze.

W tym momencie, jeśli są jakieś zapytania senatorów, to bym o nie prosił.

Otwieram dyskusję.

(*Głos z sali:* Nie ma.)

Dziękuję.

W związku z tym, że to jest tylko i wyłącznie informacja pana ministra, nad tym punktem porządku obrad nie będziemy głosować.

Proszę pana ministra o przejście do kolejnego punktu porządku obrad. Dziękuję.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Stanisław Szwed:

Dziękuję bardzo.

Dziękuję za przyjęcie tego sprawozdania.

Następnie w drugim punkcie mamy sprawozdanie z funkcjonowania centrów i klubów integracji społecznej w latach 2016–2017, czyli przez 2 lata. To też dosyć obszerny materiał. To jest już piąta edycja informacji dla Sejmu i Senatu, którą przedstawiamy. Tym razem to jest, tak jak mówię, za lata 2016–2017. Na co tutaj warto zwrócić uwagę?

Liczebność centrów integracji społecznej. W 2017 r. funkcjonowało w Polsce 187 centrów integracji społecznej. W stosunku do poprzedniego roku było tych jednostek o 30 więcej. Kluby integracji społecznej... W 2017 r. funkcjonowało 287 takich klubów. Było więcej o 17 jednostek.

Przychody. Tutaj o finansach i o średniorocznym koszcie... Przychody w 2017 r. wzrosły w porównaniu do 2016 r. o ponad 37 milionów zł.

A jeśli chodzi o uczestnictwo w centrach integracji społecznej, to w 2016 r. i 2017 r. nastąpił wzrost liczby uczestników dzięki środkom, które mamy w posiadaniu. Dominującą grupą uczestników w CIS-ach byli długotrwale bezrobotni. Najmniejszą liczbę uczestników stanowiły osoby zwalniane z zakładów karnych i bezdomni. O efektach pracy może świadczyć fakt, że ponad 1 tysięcy 600 uczestników podjęło w 2017 r. zatrudnienie. Wzrosła też liczba uczestników zajęć w ramach działania spółdzielni socjalnych. Podobnie jest, jeśli chodzi o kluby integracji społecznej. W 2016 r. prawie 8 tysięcy osób ukończyło zajęcia, a w 2017 r. ponad 9 tysięcy osób, mamy zatem do czynienia z wyraźną poprawą wskaźnika liczby osób kończących zajęcia w klubach integracji społecznej.

Struktura zatrudnienia. Przeciętne zatrudnienie w CIS-ach w 2017 r. to 1 tysięcy 170 osób. W klubach integracji społecznej w porównaniu z 2016 r. zatrudnienie wzrosło o 253 osoby.

Myślę, że te doświadczenia z praktycznej działalności prowadzonej przez centra i kluby integracji społecznej potwierdziły potrzebę stosowania w działaniach z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej instrumentów zatrudnienia socjalnego wobec osób, które z uwagi na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnymi siłami wyjść ze sfery wykluczenia społecznego.

Z analizy danych wynika, że systematycznie rośnie liczba CIS-ów i KIS-ów, choć też wyraźnie widać znaczne zróżnicowanie liczebności w podziale na poszczególne województwa. Zdecydowanie zwiększa się udział jednostek samorządu terytorialnego w zakładaniu podmiotów zatrudnienia socjalnego, co świadczy o docenianiu roli

podmiotów zatrudnienia socjalnego w realizacji lokalnych polityk reintegracji społeczno-zawodowej. Dziękuję, Panie Przewodniczący.

Zastępca Przewodniczącego Arkadiusz Grabowski:

Dziękuję, Panie Ministrze.

Czy ktoś z państwa senatorów ma pytania do pana ministra?

To ja sobie pozwolę zadać powiązane pytanie, co prawda ono wprost nie wynika z informacji. Chodzi mi o integrację osób niepełnosprawnych, Panie Ministrze. Ja sobie pozwolę zapytać o to, w związku z tym, że wczoraj akurat miałem okazję uczestniczyć w spotkaniu integracyjnym osób niepełnosprawnych w jednym z klubów, ze stowarzyszeń w mieście Dąbrowa Górnicza. I mam pytanie... To chodzi o dorosłe osoby niepełnosprawne. Mam pytanie: czy rozważana jest możliwość albo czy są jakieś możliwości, jeśli chodzi o wsparcie finansowe, oczywiście ze strony administracji rządowej, podmiotów, które nie uzyskują wsparcia od samorządów? Bo tak akurat jest w Dąbrowie Górniczej. Niestety jest tak, że samorząd Dąbrowy Górniczej nie chce wspierać, wspomagać bardzo cennych, ważnych i tak naprawdę olbrzymich, wielkich zadań, które są związane z integracją dorosłych osób niepełnosprawnych, nie dzieci. I mam pytanie, czy są jakieś możliwości ewentualnego wsparcia, czy są lub będą przewidziane jakieś programy w tym zakresie.

Specjalista w Departamencie Pomocy i Integracji Społecznej w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Jolanta Okrzeja:

Jeśli chodzi o zajęcia w centrach integracji społecznej, to jak najbardziej mogą w nich uczestniczyć osoby niepełnosprawne z orzeczoną niepełnosprawnością.

(*Zastępca Przewodniczącego Arkadiusz Grabowski:* To znaczy?)

Uczestnictwo w zajęciach centrum integracji społecznej osoby niepełnosprawnej, tak jak i wszystkich innych kategorii osób, które mogą korzystać z tej usługi, może trwać do 18 miesięcy. W trakcie tych 18 miesięcy uczestnik centrum integracji społecznej pobiera świadczenie integracyjne w wysokości zasiłku dla bezrobotnych. W tej chwili przygotowujemy projekt ustawy o zmianie ustawy o zatrudnieniu socjalnym – na podstawie ustawy te instytucje funkcjonują – w którym zawarta została propozycja, żeby zwiększyć świadczenie integracyjne wypłacane z Funduszu Pracy przez powiatowe urzędy pracy do 120% zasiłku dla bezrobotnych.

(*Głos z sali:* Mogę jeszcze coś dopowiedzieć?)

Zastępca Przewodniczącego Arkadiusz Grabowski:

Dziękuję.

Przepraszam, nie wiem, czy zostałem dokładnie zrozumiany. To nie chodzi o poszczególne osoby niepełnosprawne...

(Specjalista w Departamencie Pomocy i Integracji Społecznej w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Jolanta Okrzeja: Organizacje.)

...tylko chodzi o organizacje. Chodzi mi konkretnie o Stowarzyszenie „Krokus” z Dąbrowy Górniczej. Akurat wczoraj byłem na jego spotkaniu. To było spotkanie, które nie ma źródeł finansowania. Miasto nie chcełożyć na integrację i pracę z osobami niepełnosprawnymi. I te osoby są bezradne... Organizatorzy, prezes stowarzyszenia i osoby zaangażowane, są bezradne.

I moje pytanie: czy można liczyć... czy są jakieś przewidywane w przyszłości lub obecnie... czy funkcjonują programy, które mogą wspomóc tego typu inicjatywy? Bo to są bardzo ważne inicjatywy.

Specjalista w Departamencie Pomocy i Integracji Społecznej w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Jolanta Okrzeja:

Biorąc pod uwagę moje kompetencje, powrócę do tego, że minister ma programy. Jest taki program, który jest zatytułowany „Aktywne formy pomocy”. W jego ramach organizacja może wystąpić, może aplikować z jakimś pomysłem i otrzymywać dotacje. Dotacja może być przeznaczona na zatrudnienie fachowej kadry, na zapewnienie różnego rodzaju narzędzi i materiałów. A te półtora roku to naprawdę sporo czasu. Można potem, po całym cyklu uczestnictwa, spróbować podjąć pracę i być samodzielnym. Ale tutaj jedno z drugim jest związane, bo instytucjami tworzącymi dla centrów i klubów integracji społecznej może być samorząd albo organizacja pozarządowa, albo kościelna osoba prawna. Te podmioty mają prawo do aplikowania o dotacje w ramach programów resortowych ministra rodziny, pracy i polityki społecznej.

Zastępca Przewodniczącego Arkadiusz Grabowski:

Dziękuję. Dziękuję pani.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Stanisław Szwed:

Jeżeli można... Panie Senatorze, myślę, że w takiej indywidualnej sprawie możemy odpowiedzieć na piśmie bezpośrednio stowarzyszeniu, jeśli zwróciłoby się do nas. Wtedy będzie też łatwiej odpowiedzieć bezpośrednio, z czego można skorzystać. Może w taki sposób byśmy się umówili. Wtedy byśmy szczegółowo...

(Zastępca Przewodniczącego Arkadiusz Grabowski: Dziękuję, Panie Ministrze...)

...odpowiedzieli już bezpośrednio tej instytucji.

Zastępca Przewodniczącego Arkadiusz Grabowski:

Dziękuję.

Panie Ministrze, wcześniej już zapytałem państwa senatorów, czy nie ma żadnych pytań do tej akurat informacji.

W związku z tym, że nie ma pytań, proponuję, żeby pan rozpoczął omawiać kolejny punkt.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Stanisław Szwed:

Dziękuję bardzo.

Kolejny punkt to jest „Sprawozdanie Rady Ministrów z realizacji ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci w latach 2016–2017”, czyli, mówiąc w skrócie, programu „Rodzina 500+”. To sprawozdanie przedstawiamy po raz pierwszy.

Króciutko omówię główne cele programu: cel pronatalistyczny, inwestycja w kapitał ludzki i redukcja ubóstwa wśród najmłodszych. Można powiedzieć, że wszystkie te cele w jakiś sposób są realizowane.

Jeśli chodzi o kwestie związane z demografią, to cieszymy się, że w 2017 r. po raz pierwszy osiągnęliśmy w przypadku urodzeń dzieci poziom 402 tysięcy. To też spowodowało, jeżeli już mówimy o wskaźniku dzietności, że on podniósł się z 1,29 w 2015 r. do obecnego 1,46. Czyli to jest ten dobry moment, kiedy możemy się cieszyć, że wzrasta wskaźnik dzietności. Choć oczywiście problem demograficzny istnieje i będzie istniał ze względu na to, że zmienia się struktura kobiet, przyszłych matek, i też, że tak powiem, wpadamy w niżę demograficzne. Ale ten najważniejszy element, czyli wskaźnik dzietności, wyraźnie wzrósł. I też 2017 r. to był pierwszy rok, kiedy jako państwo pokonaliśmy barierę 400 tysięcy, jeśli chodzi o urodzenia.

Inwestycja w kapitał ludzki. Tutaj oczywiście głównie chodzi o kwestie związane z wydatkami, o to, jaki to miało wpływ na małżeństwa z dziećmi. We wszystkich typach rodzin odnotowano wzrost wydatków. Największy wzrost wydatków w ujęciu bezwzględnym odnotowano na rekreację i kulturę, transport, żywność, wyposażenie mieszkań i edukację. Tutaj te wzrosty są od kilkunastu do kilkudziesięciu procent.

I kwestia związana z... Może jeszcze warto powiedzieć, że też nie sprawdził się czarny scenariusz, który mówił, że te środki będą marnotrawione. Rodziny bardzo dobrze to realizują i wiedzą, na co te środki przeznaczyć. Przypadki, że świadczenie pieniężne jest zamieniane na świadczenie w postaci materialnej, są na poziomie 3 promili, czyli praktycznie w ogóle tego nie ma.

No i trzecia bardzo ważna kwestia to jest kwestia związana z redukcją ubóstwa wśród najmłodszych. Te kwestie związane z redukcją ubóstwa są bardzo ważne i one zdecydowanie się poprawiły. Wskaźnik liczby dzieci żyjących w skrajnym ubóstwie zmniejszył się w tych latach o ponad 300 tysięcy. Procentowo też jest spadek o ponad 3%. To są ważne kwestie.

No i warto podkreślić, że w 2016 r., czyli w tym pierwszym okresie funkcjonowania programu, od kwietnia 2016 r., wydatki wyniosły ponad 17 miliardów zł, a w 2017 r. to była kwota ponad 23 miliardów 766 milionów zł.

I, myślę, warto też tutaj podkreślić, że to w znaczny sposób poprawiło sytuację materialną rodzin w Polsce. Jest zapewnienie budżetowe co do realizacji programu zarówno

w budżecie państwa na ten rok, który się kończy, jak i w przyszłorocznym budżecie państwa. Dziękuję.

Zastępca Przewodniczącego Arkadiusz Grabowski:

Dziękuję, Panie Ministrze.
Czy są jakieś pytania?
Pan senator Florek.

Senator Piotr Florek:

Dziękuję, Panie Przewodniczący.
Panie Ministrze, strona 12 sprawozdania: liczba dzieci uprawnionych do świadczeń w ramach programu „Rodzina 500+”, rok 2017, pierwsze półrocze – 3 miliony 948 tysięcy 453, drugie półrocze – 3 miliony 740 tysięcy 631. Jest spadek o ponad 200 tysięcy między pierwszym a drugim półroczem. Z czego to wynika? Jeżeli mógłbym się dowiedzieć...

I jeszcze o tej demografii, o której pan, Panie Ministrze, mówił. Czy mamy jakieś dane, jak wygląda ten rok do roku poprzedniego za, nie wiem, pierwsze półrocze tego roku, za 10 miesięcy? Czy mamy jakieś takie dane, żebyśmy mogli porównać? Bo pan mówił, że był ten wzrost w poprzednim roku. A jak wygląda 2018 r. do 2017 r.? Dziękuję.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Stanisław Szwed:

Odpowiadam na pytanie dotyczące spadku liczby uczestników programu czy liczby dzieci w tym okresie: jest on spowodowany przede wszystkim wzrostem dochodów tych rodzin. Przy obowiązującym kryterium dochodowym część osób nie ma uprawnień do korzystania z programu.

Jeśli chodzi o przewidywaną tegoroczną liczbę urodzin w stosunku do ubiegłego roku, to przewidujemy, że ta liczba może być mniejsza, ale, tak jak podkreślałem, tu ważny jest wskaźnik dzietności, bo on oczywiście pokazuje tendencję. Ale w liczbach bezwzględnych ta liczba na koniec roku może być mniejsza niż 400 tysięcy.

Zastępca Przewodniczącego Arkadiusz Grabowski:

Dziękuję, Panie Ministrze.
Czy są jeszcze jakieś pytania?
(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

To ja sobie pozwolę zapytać, Panie Ministrze, jeśli mogę... 500+, czyli wyjątkowy, sztandarowy program Prawa i Sprawiedliwości, bieżącego, obecnego rządu, to jest inwestycja w dzieci przede wszystkim. Chciałbym zapytać... Pierwsze moje pytanie dotyczy tego, jakie zmiany ewentualnie... czy są planowane jakieś zmiany w zakresie programu 500+? To jest pierwsze pytanie. W roku 2019 i później.

Drugie pytanie i prośba o komentarz. To było wielokrotnie komentowane w mediach. Niestety opozycja, która pierwotnie, w momencie wdrażania, wprowadzania przez Sejm i Senat tego programu bardzo go krytykowała jako program patologiczny, jako rozdawnictwo na poziomie 19 miliardów

zł – takie były szacunki wstępne – następnie składała poprawki. Spowodowały one, że potrzeby finansowe tego programu urosły do ponad 40 miliardów zł. Opozycja straszysz tym, że ten program zostanie zabrany. I to jest druga kwestia. Prosiłbym o ustosunkowanie się do tego.

Teraz trzecia kwestia. Prosiłbym pana ministra o ocenę rozdysponowania tych środków przez samorządy. Ja osobiście wiem o tym, że w części samorządów jest z tym problem, szczególnie ostatnio. Po ostatnim naborze wniosków część samorządów, w cudzysłowie, ociąga się z realizacją świadczenia 500+. Ja wiem o tym, że to są, że tak powiem, środki, które są przekazywane gminom na bieżąco przez ministerstwo, ale wypłaty następują z dość dużym opóźnieniem. I chciałbym, żeby pan parę słów na ten temat powiedział.

I ostatnia kwestia. Wspomniał pan o wskaźnikach ubóstwa. Chciałbym, żeby powiedział pan kilka słów, jak 500+ wpłynęło na wskaźniki ubóstwa w ostatnim roku, 2018 r., i w 2017 r. Jak to się zmieniło? Dziękuję.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Stanisław Szwed:

Króciutko. Jeśli chodzi o zmiany w samym programie, to dokonaliśmy już kilku zmian. Dotyczyły one m.in. doprecyzowania sposobu ustalania dochodu z działalności gospodarczej i przy ryczałtowych formach opodatkowania oraz innych przepisów, które doprecyzowują funkcjonowanie ustawy – choćby kwestie regulujące utratę dochodu w celu ewentualnych nadużyć, co też mogło się zdarzać. Ujednoliliśmy – i to jest ważne – terminy składania wniosku o świadczenia rodzinne na nowy okres zasiłkowy z terminami składania wniosku o świadczenia wychowawcze i świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego. To, co jest bardzo ważne, to jest wprowadzenie ułatwień, jeśli chodzi o składanie wniosku drogą online. W tym roku już od lipca można było takie wnioski składać, co w zdecydowany sposób poprawiło realizację programu. Z tym wiąże się też realizacja programu przez samorządy. W tym pierwszym okresie – dłuższym okresie, bo półtorarocznym – przeznaczaliśmy 2% na funkcjonowanie programu, i te środki zostały przekazane samorządom, a teraz jest 1,5%. To są naprawdę dobre środki, które są przeznaczane na funkcjonowanie programu. Generalnie ocena jest pozytywna. Jeśli wpływają do nas wnioski, że jest jakiś problem, interweniujemy sami albo poprzez panią minister, zwracając się do poszczególnych władarzy miast czy gmin. Zdarza się też interwencja telefoniczna, jeżeli jest jakiś kłopot. Po naszej stronie nie ma problemu z przekazywaniem środków. Jeżeli jest jakiś problem, to wynika on z trudności, które się pojawiają przy okazji wypłaty. Ale, tak jak mówię, zdecydowana większość samorządów bardzo dobrze wykonuje te zadania.

Jeśli chodzi o skalę ubóstwa... Gdyby pani dyrektor dokładnie to panu senatorowi przedstawiła...

I jeszcze może taka też bardzo ważna informacja, która nie wybrzmiała w tym pierwszym moim wystąpieniu: środki, które przeznaczamy na politykę rodzinną, związane z programem 500+, ale nie tylko, w PKB – 1,78%

w 2015 r., w 2017 r. 3,11%. To jest jeden z najwyższych wskaźników w Europie. Tyle przeznaczamy na politykę rodzinną. No i w liczbach bezwzględnych: dzisiaj zbliżamy się chyba, Pani Dyrektor, do 60 miliardów, które zostały już wypłacone polskim rodzinom, jeśli chodzi o realizację programu od momentu jego wejścia w życie.

Jeśli chodzi o ubóstwo, to bardzo proszę panią dyrektora o krótką informację.

**Zastępca Dyrektora Departamentu
Polityki Rodzinnej w Ministerstwie
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Dorota Gieriej:**

Dzień dobry.

Dorota Gieriej, Departament Polityki Rodzinnej.

Pokrótkie, rozszerzając wypowiedź pana ministra, który wspominał trochę o wskaźnikach ubóstwa... My przeprowadziliśmy taką analizę w latach 2010–2017. Jeżeli chodzi o stopę skrajnego ubóstwa, to w tych latach liczba dzieci żyjących w skrajnym ubóstwie zmniejszyła się z 637 tysięcy do 325 tysięcy, więc jest spadek o ponad 300 tysięcy dzieci. Za 2018 r., Pani Senatorze, jeszcze takich danych nie mamy. Będą one przedstawione przez Główny Urząd Statystyczny dopiero w 2019 r. Ale mamy dane obrazujące rok 2017, czyli już taki rok, kiedy program funkcjonował przez całe 12 miesięcy. Skrajne ubóstwo wyniosło ogółem 4,3%, czyli było niższe o 0,6 punkta procentowego niż w roku poprzednim, tj. w roku 2016. Głównymi beneficjentami tego spadku byli rodzice samotnie wychowujący dzieci – tutaj odnotowano spadek o ponad 3 punkty procentowe – oraz rodziny wielodzietne. Wśród rodzin z trójką dzieci spadek wyniósł 2,3 punkta procentowego. Jeśli brać pod uwagę grupy wiekowe tego wskaźnika, to największymi beneficjentami były dzieci poniżej siedemnastego roku życia, wśród których ubóstwo spadło o 1,1 punkta procentowego w stosunku do roku poprzedniego, ale porównując z rokiem 2015, czyli z tym przed wprowadzeniem programu 500+, był to spadek o 4,3 punkta procentowego. Te spadki potwierdzają również dane opublikowane przez Eurostat, z tym że te dane dotyczą roku 2016, bo ich publikacja odbywa się z pewnym opóźnieniem. Te dane pokazują Polskę na tle innych krajów Unii Europejskiej. I tutaj, według danych z 2017 r., ale tak naprawdę one są oparte na danych z 2016 r., ubóstwo relatywne wśród dzieci spadło z 21,1% do 14% w 2017 r., więc to jest spadek o 7,1 punkta procentowego. Jeżeli chodzi o liczbę bezwzględną dzieci zagrożonych ubóstwem relatywnym w Polsce, to spadła ona z 1,4 miliona w 2016 r. do 946 tysięcy w kolejnym roku. To jest spadek o niemal pół miliona dzieci. Dziękuję bardzo.

**Zastępca Przewodniczącego
Arkadiusz Grabowski:**

Dziękuję, Pani Dyrektor.

Ja jako przewodniczący komisji pozwolę sobie powiedzieć kilka słów.

Dziękuję za te przedstawione przez ministerstwo informacje, wszystkie 3. Chciałbym powiedzieć, że faktycznie widać, że te programy, że tak powiem, są dobrymi programami. One powodują – co pani pokazała, że tak powiem,

na suchych danych – że poziom ubóstwa spada. Skrajne ubóstwo – z 637 tysięcy do 325 tysięcy według danych GUS-owskich. To jest naprawdę wielkie osiągnięcie. Ale przede wszystkim to jest wielka troska o nasze dzieci, naszą przyszłość i nasze społeczeństwo. Dziękuję państwu za ten program i za wszystkie programy socjalne, które realizuje nasz rząd.

Szanowni Państwo, 60 miliardów, tak jak pan minister wcześniej wspominał, wydane na rodziny wielodzietne, to są olbrzymie środki. I, wbrew temu, co w trakcie procedowania tych ustaw mówiła opozycja, te środki nie są środkami zmarnotrawionymi. To są środki, które zasiliły nasz rynek, zasiliły popyt wewnętrzny tak naprawdę i spowodowały, że mamy wzrost gospodarczy, jaki mamy. I to są opinie ekonomistów, to nie są opinie laików, ale ekonomistów.

Dziękuję państwu.

I dziękuję, Pani Ministrze, za tak wyczerpującą informację na ten temat.

Czy ktoś z państwa senatorów ma jeszcze jakieś pytania dotyczące ostatniego sprawozdania?

Pani Senator, proszę.

Senator Jadwiga Rotnicka:

Panie Przewodniczący! Panie Ministrze!

Ja nie mam jakiegoś takiego zasadniczego pytania, ale proszę o zinterpretowanie wykresu dotyczącego zagrożenia ubóstwem relatywnym, bo on jest w pewnym sensie niepokojący, dlatego że ta grupa wiekowa, która właściwie powinna pracować na przyszłość, ona cały czas stoi na tym samym poziomie, troszeczkę może...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Tak. 18–64 lat – ja na to patrzę. O ile, powiedzmy, wyraźnie widać spadek tego zagrożenia ubóstwem wśród najmłodszych, wśród dzieci – bo tu jest duży spadek – powiedzmy, z 22–24 aż na 14, czyli to jest duży spadek – o tyle dla ludzi starszych to zagrożenie nieco się podniosło, a utrzymuje się właściwie prawie na tym samym poziomie w grupie, bym powiedziała, produkcyjnej. I to generalnie wydaje się trochę takie niebezpieczne. Prawda? Bo to jest generalnie polityka państwa i to, jak my mamy postępować. Ktoś jednak musi na te 2 pozostałe grupy zarabiać.

**Zastępca Przewodniczącego
Arkadiusz Grabowski:**

Proszę, Pani Ministrze.

(Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Stanisław Szwed: Proszę panią dyrektora o odpowiedź.)

**Zastępca Dyrektora Departamentu
Polityki Rodzinnej w Ministerstwie
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Dorota Gieriej:**

Ja oczywiście potrafię wytłumaczyć spadki ubóstwa relatywnego w grupach 0–17 lat. Widać, że to po strumieniu środków z programu 500+ te wskaźniki tak zareagowały.

A dla zobrazowania przedstawiliśmy również pozostałe grupy: 18–64 lat i 65+. Jak widać, tutaj te wskaźniki wyglądają nieco inaczej niż w przypadku dzieci, które są bezpośrednimi odbiorcami programu 500+.

Zastępca Przewodniczącego Arkadiusz Grabowski:

Dziękuję, Pani Dyrektorko.

Ja pozwolę sobie odpowiedzieć pani senator: akurat te grupy społeczne 17–65 lat nie są beneficjentami tego programu. Pani Senator, my rozpatrujemy informację ministerstwa na temat tego programu. Cieszę się, że padło to pytanie, bo to jest kolejne pole do pracy dla Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej i kolejny, że tak powiemy, problem, który trzeba rozwiązać. Tak że cieszę się, że pani takie pytanie zadała. Dziękuję serdecznie.

Czy ktoś z państwa jeszcze...

O, pan minister chciałby zabrać głos.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Stanisław Szwed:

Bardzo dziękuję za to pytanie, bo ono pokazuje nam, że musimy w tym sprawozdaniu jeszcze to bardziej wytłumaczyć. Jeżeli pokazujemy to w stosunku do programu, a nie wytłumaczymy, dlaczego...

(Senator Jadwiga Rotnicka: Panie Ministrze, ja rozumiem, że my mówimy o 500+ głównie dla dzieci...)

Bo nie mamy tu np. danych dotyczących...

(Senator Jadwiga Rotnicka: ...ale to jest cała polityka państwa. Prawda?)

Tak, państwa w ogóle, jeśli chodzi o politykę rodzinną.

(Senator Jadwiga Rotnicka: Niepokojące jest właśnie to, że grupa, która ma utrzymywać starszych i młodych, jest na najgorszym poziomie, jest najbardziej zagrożona.)

Mamy teraz świadomość, że trzeba to jeszcze uzupełnić wyjaśnieniem, skąd, że tak powiem, jest różnica. Nie wystarczy powiedzieć, że mamy tutaj kwestie związane z programem. Nie mamy tu np. ujętych kwestii waloryzacyjnych dotyczących osób starszych, a to też na to wpływa. Czyli po prostu trzeba albo nie robić tej zbitki, albo lepiej wyjaśnić. Tak że postaramy się w następnym raporcie ująć to już bardziej precyzyjnie. Tym bardziej że nie mieliśmy tutaj jeszcze danych dotyczących choćby osób starszych, jeśli chodzi o programy, które są w tej chwili realizowane.

Zastępca Przewodniczącego Arkadiusz Grabowski:

Dziękuję, Panie Ministrze.

Ja tak na zakończenie chciałbym jeszcze podnieść jedną rzecz, powiedzieć jedną rzecz. Pan minister był dosyć skromny, wspominając o tym, że jesteśmy krajem o jednym z najwyższych czy o najwyższym, że tak powiem, wzroście wydatków na politykę społeczną w Europie. Panie Ministrze, my jesteśmy – śmiało, trzeba się chwalić – krajem, który ma jedno z najwyższych w świecie wskaźniki wydatków na politykę społeczną, co jest naprawdę pozytywnym trendem i skutkuje pozytywnymi trendami w całej gospodarce polskiej. I za to państwu serdecznie dziękuję.

Czy jeszcze państwo senatorowie mają jakieś pytania?

W związku z tym, że to są tylko i wyłącznie informacje, Szanowni Państwo, nie będą one przegłosowane.

Przyjmujemy te informacje jako komisja.

Dziękuję państwu za posiedzenie.

Zamykam posiedzenie komisji.

(Koniec posiedzenia o godzinie 18 minut 05)

